

Minisymposium 23 juni 2008

Stichting Wetlands in het IJsselmeer

Locatie: DHV, Amersfoort

Opening

Dagvoorzitter Job van den Berg heet de deelnemers welkom en stelt in zijn inleiding dat Nederland weliswaar een nat land lijkt, maar dat het in werkelijkheid erg droog is. De behoefte aan zoet water zal er voor zorgen dat het IJsselmeer de komende jaren een steeds belangrijker politiek discussiepunt wordt. Wouter van Dieren geeft kort het doel van het symposium weer, namelijk de door diverse partijen opgedane kennis delen met het netwerk van stakeholders.

Presentatie Eric Bussink

Op 17 april heeft de TMIJ het document 'Ontwikkelingsperspectief Markermeer-IJmeer' aan het kabinet aangeboden. Het document heeft een brede basis, maar het kabinet heeft zich er nog niet officieel achter geschaard. Bussink verwacht dat er pas een definitieve uitspraak komt wanneer het kabinet beslist over de Schaalsprong Almere en OV SAAL. De regio heeft de regie gekregen, maar niet de verantwoordelijkheid.

TMIJ is sterk gekoppeld aan het beleidskader IJsselmeergebied. De Staatssecretaris VenW is hier verantwoordelijk voor. Bussink is benieuwd wat het rapport van de Commissie Veerman, die o.a. het waterpeil zal behandelen, voor invloed heeft op het Rijksbeleidskader.

In het Randstad Urgentprogramma, waar TMIJ onder valt, zijn vier ambassadeurs betrokken met veel ervaring, namelijk: Hans Alders, Wim Meijer, Guido van Woerkom en Jeltje van Nieuwenhoven. Zij moeten zorgen voor een integratie van de belangen rond het IJsselmeer.

De TMIJ staat een robuust toekomstbestendig ecologisch systeem voor in het Marker- en IJmeer. De financiering daarvan is niet vanzelfsprekend voor het Rijk. Natura 2000 moet van Brussel, dus daar zal geld voor vrijgemaakt worden, een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem heeft (nog) niet deze status.

De TMIJ maakt zich ook sterk voor toeristische ontwikkeling, om de toenemende vraag naar recreatie door de verdere verstedelijking van Amsterdam - Almere te kunnen accommoderen. Een sterke natuur met recreatiemogelijkheden is nodig om het internationale vestigingsklimaat van de Randstad te verbeteren. Opmerkelijk is dat EZ helemaal niet participeert in dit dossier, noch in Randstad Urgent.

De financiering is eveneens een uitdaging. Volgens de deelnemers zal vooral gekeken moeten worden naar de verschillende mogelijkheden voor de inrichting van het gebied. Dat betekent niet het maken van aparte kosten-batenanalyses per onderdeel, maar een analyse per pakket. Het kabinet kan dan een keuze maken.

Presentatie Bart Witmond

Het kabinet staat voor de keuze of ze oost of west van Almere willen bouwen en of ze een brug of een tunnel door/over het water willen aanleggen.

Men voert een business case uit voor Almere, geen MKBA, waardoor er grote verschillen ontstaan. Een Business Case is een instrument voor private partijen en gaat over kosten en verdien capaciteit, terwijl een MKBA de maatschappelijke waarde van een ontwikkeling aangeeft. Bij een business case wordt de waarde van extra natuur niet meegenomen.

De grootste kostenpost van Almere Buitendijks is het opspuiten van eilanden, men moet belasting betalen over het zand. In een MKBA zou dit

echter anders zijn; dan heeft het opspuiten van eilanden een maatschappelijke waarde.

Daarnaast is men uitgegaan van de huidige grond- en woningprijzen in Almere, men begint zich te realiseren dat als er een verbinding met Amsterdam komt, de voorzieningen naar Amsterdams peil getrokken kunnen worden. Als voorbeeld: parkeren is dan niet meer gratis, maar een plaats kost dan ca 30.000 euro per jaar.

Opmerkingen bij de gepresenteerde KKBA.

- De huidige rekenmodellen nemen wel de extra recreatie mee in de prijs van woningen, maar nog niet het effect van nieuwe natuur op de woningprijzen.
- Men moet zich realiseren dat het gebied niet kan blijven zoals het nu is. We zullen Brussel tegemoet moeten komen. Grondstoffen alleen gebruiken als er meer natuur wordt gecreëerd.
- De ervaring van ruimte moet ook meegenomen worden in de discussie. Verrommeling kan het vrije zicht in het gebied teniet doen.

Presentatie Hein Sas

Hein Sas betoogt dat het huidige beleid van meestijgen met de zeespiegelstijging als gevolg van de klimaatverandering onhoudbaar is. De zeespiegel gaat sneller stijgen, dat is zeker. De snelheid waarmee, en hoe lang de stijging doorgaat, zijn onzekere factoren. Het nieuwe denken gaat uit van een gelijkblijvend meerpeil en pompen. Pompen is goedkoper dan de extra dijkversterking die steeds zal moeten plaatsvinden in het gehele IJsselmeergebied. Om een zoetwaterbuffer op te bouwen voor de drogere zomers kan het peil extra opgezet worden in de late winter/vroege voorjaar. Het kabinet kan bij wijze van spreken morgen deze beslissing nemen. Is het politiek een te moeilijk besluit, dan kan het

Markermeerpeil losgekoppeld worden van het IJsselmeer. Bijkomend voordeel daarvan is dat het Rijksbeleidskader de besluitvorming van de relevante Randstad Urgent projecten niet vertraagt.

Vragen en opmerkingen naar aanleiding van de presentatie:

- Als het peil significant hoger wordt, dan zal pompen meer moeite kosten. Dit is meegenomen in de berekening van de energiekosten, zowel het uitpompen als het eventuele inpompen.
- Flexibel peilbeheer in het binnenland kan zorgen voor een nog stabielere situatie.
- Verzilting gaat een grotere rol spelen; men zal ook een zoetwaterbekken in het westen moeten hebben.

Debat

Carlijn Maka geeft kort de stand van zaken van het Rijksbeleidskader weer: rood wordt kleinschalig toegestaan (15 ha), het peil wordt pas in 2015 beslecht, er moet zorgvuldig onderzoek gedaan worden. Van de zomer gaat men onder de loep nemen hoeveel tijd er echt nodig is voor besluitvorming. Men gaat zoeken naar financieringsopties voor een ecologisch robuust systeem.

Uit het debat komen de volgende gemeenschappelijke conclusies:

- Ecologisch robuuste natuur is noodzakelijk in het IJsselmeer. Het gaat om twee discussies: ambitie en de erkenning dat Natura 2000 alleen niet genoeg is.
- Rood kan groen betalen, maar durven we het?
- Nu het peilregime beslechten.
- Organiseer het bestuur anders, slagvaardiger
- Draagvlak: Den Haag heeft de prioriteit niet hier liggen

- Je moet meer medegebruik willen: je moet bewoners meer recreatie en natuur willen aanbieden.
- We moeten leren omgaan met paradoxen; niet óf óf, maar én én. Rood en grijs zijn nodig om groen en blauw te behouden. Beheer van grootschalige landschappen leidt tot functiescheiding. Daarvoor hebben we de middelen niet, de ministeries kunnen het niet, de particulieren trekken zich terug. Een gebiedsgerichte aanpak is alleen te doen als men rekening houdt met ecologie, economie en sociaal draagvlak.
- Rood kan tot verrommeling leiden, wie garandeert dat het niet gebeurt? Maak een convenant, een sociaal contract zoals bij de maasvlakte om de garanties te leveren, randvoorwaarden.
- We moeten een slag maken van vogels tellen naar een systeemgerichte benadering.
- Op de vraag wat de verwachtingen zijn voor de ontwikkelingen van het gebied komen de volgende zaken naar voren: het tempo van de overheid is niet in balans met de opdrachten voor inrichting aan derden. De overheid heeft een te lage ambitie en als zij op de ondergrens blijven zitten, gaan we het niet halen. LNV en EZ zijn systematisch te weinig betrokken.